

GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG BỐI CẢNH LỊCH SỬ Ở NƯỚC TA HIỆN NAY

VŨ THỊ HƯƠNG LÝ*

Ngày nhận bài: 07/12/2016; ngày sửa chữa: 09/12/2016; ngày duyệt đăng: 12/12/2016.

Abstract: Educating Marxism - Leninism and Ho Chi Minh Ideology in current period is an important task to preserve the rightness of these ideologies and reject reactionary allegation of hostile forces and contrary viewpoints to Marxism - Leninism and Ho Chi Minh Thought Ideology. Moreover, educating these ideologies also restores confidence and pride of party members, staff and people in path to socialism of Vietnam.

Keywords: Education of Marxism-Leninism and Ho Chi Minh Ideology, current period.

1. Ngay từ khi ra đời, chủ nghĩa Mác - Lênin với bản chất cách mạng, khoa học đã trang bị cho giai cấp vô sản, nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức trên thế giới vũ khí tư tưởng, lí luận sắc bén để đấu tranh vì mục tiêu cao cả của nhân loại là xoá bỏ chế độ thống trị của giai cấp tư sản, tiến lên xây dựng xã hội mới - Xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa. Sức sống của chủ nghĩa Mác - Lênin không chỉ thể hiện ở sự cảm phục, ngưỡng mộ và sự vận dụng sáng tạo vào quá trình lãnh đạo sự nghiệp cách mạng của các Đảng Cộng sản, công nhân, lực lượng yêu chuộng hoà bình, tiến bộ trên thế giới mà còn là cơ sở khoa học để đấu tranh chống lại các quan điểm sai trái, thù địch. Sức ảnh hưởng của nó được minh chứng bởi những biến đổi sâu sắc trong thế kỉ XIX, XX với cuộc Cách mạng tháng Mười Nga vĩ đại và sự ra đời của chủ nghĩa hiện thực, mở ra thời đại mới - thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội.

Tư tưởng Hồ Chí Minh là sự vận dụng sáng tạo, khoa học chủ nghĩa Mác- Lênin vào điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của lịch sử cách mạng Việt Nam. Trên cơ sở nắm bắt sâu sắc bản chất cách mạng và khoa học, tinh thần biện chứng của chủ nghĩa Mác - Lênin để giải quyết những vấn đề của cách mạng Việt Nam. Bên cạnh đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã góp phần phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin trên nhiều vấn đề quan trọng, đặc biệt là lí luận về cách mạng giải phóng dân tộc và tiến lên chủ nghĩa xã hội ở các nước thuộc địa.

Ngày nay, xu thế toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế cùng với cuộc cách mạng khoa học kĩ thuật và sự bùng nổ của thông tin, của nền kinh tế tri thức đã tạo ra sự hồi thức mạnh mẽ các quốc gia phải đổi mới, chủ

động hội nhập. Cuộc đấu tranh ý thức hệ không mất đi mà còn gay go, phức tạp hơn. Trong bối cảnh như vậy, việc tiếp tục nghiên cứu, phát triển và làm sáng tỏ những vấn đề cách mạng, khoa học, tính đúng đắn, tầm ảnh hưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong thời đại ngày nay cần phải được nâng lên thành tầm cao mới. Trong đó, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh đến đông đảo những người cộng sản để họ có thể đứng vững trên lập trường của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm đấu tranh chống lại những quan điểm sai trái, thù địch là nhiệm vụ giáo dục vô cùng quan trọng.

2. Mục đích, nhiệm vụ, nội dung giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong bối cảnh hiện nay

2.1. Mục đích: “Mục đích giáo dục là cái đích cần đạt được của quá trình giáo dục” [2; tr 73]. Trong điều kiện hiện nay ở nước ta, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cần đạt được mục đích sau:

- Bảo vệ tính đúng đắn của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong thời đại ngày nay trước sự chống phá ngày càng quyết liệt cả về quy mô, đa dạng về hình thức, nguy hiểm về tính chất các thế lực thù địch âm mưu xuyên tạc, bóp méo học thuyết khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin. Vì vậy, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin với bản chất cách mạng và khoa học sẽ bảo vệ được tính

* Học viện Chính trị Công an nhân dân

đúng đắn của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong điều kiện mới.

- Đấu tranh, phản bác những quan điểm sai trái, thù địch chống phá của các thế lực thù địch và những trào lưu tư tưởng đi ngược lại lí luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm đảm bảo cho hệ tư tưởng này luôn có sức sống mới, cung cấp cho những người cộng sản phương pháp nhận diện, phân tích, giải quyết những vấn đề của thực tiễn một cách khoa học, biện chứng.

- Củng cố vững chắc niềm tin, lòng tự hào của mỗi đảng viên, cán bộ và nhân dân vào chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam và các nước xã hội chủ nghĩa.

2.2. Nhiệm vụ: - Cung cấp cho người cộng sản những vấn đề cơ bản và phương pháp khoa học khi xác định chủ trương, đường lối lãnh đạo của các Đảng Cộng sản để cải tạo thế giới trên cơ sở vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin một cách sáng tạo, phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, không máy móc, giáo điều.

- Giáo dục cho đội ngũ những người cộng sản kiên định với chủ nghĩa Mác - Lênin, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm kim chỉ nam cho mọi hành động cách mạng.

- Giáo dục cho những người cộng sản thái độ và hành động khách quan khi xem xét, đánh giá những vấn đề phù hợp, chưa phù hợp, nguyên nhân của những thành công và chưa thành công khi vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin của một số nước để bổ sung, phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin trong điều kiện mới.

2.3. Nội dung: Để thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong điều kiện hiện nay ở nước ta, nội dung giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cần tập trung vào những vấn đề sau:

Thứ nhất: Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh không phải là giáo điều, chủ nghĩa xã hội không phải là có sẵn mà luôn sinh động, sáng tạo trong đời sống hiện thực.

- Chủ nghĩa Mác - Lênin ra đời, phát triển trên cơ sở thực tiễn, trong giai đoạn lịch sử cụ thể. Vì vậy, giá trị của nó không phải nằm ở chỗ mọi câu nói của Mác đều là chân lí vĩnh cửu. Điều đó đòi hỏi, những người cách mạng không thể máy móc áp dụng không cần xem xét điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, mà cần dựa trên hiện thực sinh động của từng quốc gia, dân tộc với đặc điểm lịch sử cụ thể để vận dụng cho linh hoạt, sáng tạo.

Trong điều kiện mới ở nước ta hiện nay, vấn đề giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin đặt ra là: giáo dục quan điểm cơ bản, sâu sắc mang bản chất cách mạng, khoa học, tinh thần biện chứng và nhân đạo của học thuyết Mác - Lênin. Đồng thời, cần vận dụng một cách sáng tạo cùng với việc kế thừa chủ nghĩa yêu nước, truyền thống tốt đẹp của dân tộc và tinh hoa văn hoá của nhân loại phù hợp với hoàn cảnh và điều kiện của Việt Nam.

- Chủ nghĩa xã hội hiện thực với những bước thăng trầm, bên cạnh những thành tựu to lớn đối với nhân loại thì cũng có những tổn thất nặng nề. Sự kiện ở Liên Xô trước đây và Đông Âu - những nơi mà chủ nghĩa xã hội hiện thực tưởng như rất vững chắc đã bị tan rã một cách nhanh chóng đã cho chúng ta bài học sâu sắc cả về tình hình phức tạp của thế giới đương đại và những trắc trở, khó khăn của con đường đi tới tương lai của loài người. Vì vậy, vấn đề đặt ra là vận mệnh của chủ nghĩa xã hội sẽ phụ thuộc vào chính việc nhìn nhận rõ và khắc phục tốt những vướng mắc bên trong của chủ nghĩa xã hội, nhất là khi mô hình này chưa được xây dựng một cách hoàn hảo.

Thứ hai: Giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh đi liền với việc giáo dục niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng với nền tảng là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong sự nghiệp đổi mới đất nước. Giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phải giúp cho toàn thể cán bộ, đảng viên, nhân dân tin vào sự tất thắng của sự nghiệp cách mạng, quyết tâm thực hiện tốt nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Niềm tin của mỗi con người là sự chất lọc từ nhận thức và nằm trong chiều sâu nhận thức. Nó có tác dụng định hướng tư tưởng và định hướng hành động cho con người.

Trong thời kì đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước, việc tiếp tục đổi mới, mở cửa, hội nhập quốc tế đòi hỏi mỗi người cần có tình cảm cách mạng dựa trên cơ sở lí luận khoa học vững chắc để kiên định trước những khó khăn, thử thách. Đặc biệt, hiện nay thực tiễn cách mạng của nước ta cũng chứa đựng những vấn đề không đơn giản. Phát triển nền kinh tế thị trường trong điều kiện toàn cầu hoá, hội nhập quốc tế là những nhiệm vụ tất yếu mà chúng ta đang tiến hành. Tuy nhiên, bên cạnh sự phát triển mạnh mẽ của nền kinh tế thị trường thì tính tự phát của khuynh hướng tư bản chủ nghĩa sẽ tăng lên điều đó càng đòi hỏi chúng ta phải có niềm tin cùng lí lẽ khoa học sắc bén trong công tác đấu tranh về lí luận để bảo vệ những nguyên lí và quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Thứ ba: Giáo dục những nguyên lý cơ bản, bản chất cách mạng, khoa học và giá trị thực tiễn của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Học thuyết Mác - Lênin mang bản chất cách mạng và khoa học triệt để nên nó giải quyết những vấn đề của thực tiễn đặt ra theo quy luật khách quan, toàn diện, lịch sử nhằm cải tạo thế giới theo chiều hướng tiến bộ và mang tính nhân văn sâu sắc.

Hiện nay ở nước ta, khi chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vẫn là kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng, Nhà nước trong quá trình lãnh đạo và điều hành đất nước thì chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cũng trở thành mục tiêu bài xích, xuyên tạc của các thế lực thù địch. Vì vậy, việc nắm vững những nguyên lý cơ bản, bản chất cách mạng, khoa học và giá trị thực tiễn của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh sẽ giúp chúng ta vững vàng về nhận thức, sắc bén về lí luận trong đi sâu, làm rõ âm mưu phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh của các thế lực thù địch để từ đó đưa ra luận cứ khoa học phản bác quan điểm sai trái.

3. Phương pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong bối cảnh nước ta hiện nay

Để thực hiện mục tiêu, nội dung giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh trong điều kiện mới, cần sử dụng những phương pháp giáo dục sau:

3.1. Giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cần phải kế thừa những phương pháp vốn có, đồng thời cần không ngừng đổi mới, sáng tạo trong phương thức tuyên truyền, giáo dục phù hợp với mọi đối tượng. Việc đổi mới, sáng tạo trong phương pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh bắt nguồn từ những yêu cầu mới đặt ra trong điều kiện hiện nay là: từ những phức tạp trên con đường cách mạng nước ta đang hướng tới xã hội chủ nghĩa. Điều này đang gặp không ít những khó khăn, lực cản. Có những khó khăn do chúng ta không lường hết được và những khó khăn do chủ quan duy ý chí, do bảo thủ trì trệ. Vì vậy, phương pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh hiện nay cần giúp cho những người người cộng sản có tư duy khoa học cùng lí lẽ vững chắc với sự phân tích thấu đáo trên cơ sở vận dụng những quy luật khách quan.

3.2. Trong phương pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cần lấy căn cứ và dựa trên cơ sở thực tiễn, quan tâm đến vấn đề của thực tiễn đặt ra. Nếu chỉ theo “một chiều”, theo “công thức”

định sẵn, không chú ý đến những vấn đề mới nảy sinh trong kinh tế, tâm tư, nguyện vọng, tình cảm của quần chúng nhân dân sẽ không đủ sức thuyết phục. Thực tiễn cho thấy, trong công tác lí luận nếu đi theo khuôn khổ cứng nhắc, không đề cập tới những vấn đề thực tiễn đang nảy sinh sẽ mất đi tính thuyết phục, tính khoa học.

Hiện nay, hàng loạt các thế lực thù địch trong và ngoài nước hàng ngày vẫn âm mưu tuyên truyền, xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lênin, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam và chế độ xã hội chủ nghĩa. Thực hiện âm mưu này, chúng tập trung tuyên truyền, xuyên tạc đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, sự điều hành của chính phủ và triệt để khai thác những mặt tiêu cực trong xã hội hiện nay như tệ nạn tham nhũng, khiếu kiện đông người, phân hoá giàu nghèo, tranh chấp biển đảo... tập trung phê phán chế độ “độc đảng” do Đảng Cộng sản lãnh đạo là độc tài, không có tự do dân chủ, lên án Việt Nam vi phạm nhân quyền... tạo ra tâm lí hoang mang, dao động, hoài nghi của một bộ phận không nhỏ người dân và cả những cán bộ đảng viên.

Thực tiễn đó đặt ra cho công tác đấu tranh bảo vệ chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh ở nước ta không thể cứng nhắc, rập khuôn, tách rời khỏi những vấn đề đang nảy sinh từ những bất cập trong các vấn đề của đời sống xã hội, từ đó len lỏi, tạo ra tâm lí hoang mang cho người dân, thậm chí có cả cán bộ, đảng viên. Những vấn đề đó, cần được nhận thức, làm rõ nguyên nhân nảy sinh, lí giải những vấn đề này một cách thấu đáo, không tạo kẽ hở để kẻ thù công kích, chống phá. Vì vậy, trong phương pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh hiện nay cần định hướng tư tưởng cho cán bộ, đảng viên, quần chúng nhân dân để ngăn chặn, hạn chế những tác động, ảnh hưởng tiêu cực của các luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc, chấn an tâm lí dư luận xã hội.

3.3. Kiên định lấy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hoạt động của Đảng. Đối với cách mạng nước ta, sức sống của chủ nghĩa Mác - Lênin được thể hiện trong toàn bộ tiến trình vận động, phát triển dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh thông qua việc tuyên bá, vận dụng sáng tạo vào điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, làm cho học thuyết này luôn sống động trong hoàn cảnh lịch sử cụ thể của cách mạng Việt Nam. Thực tiễn cách mạng hơn 80 năm qua ở nước

ta cùng những thành tựu to lớn trong công cuộc 30 năm đổi mới đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng, được soi sáng, dẫn đường bởi chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh càng củng cố vững chắc niềm tin, lòng tự hào của mỗi đảng viên, cán bộ, nhân dân vào chủ nghĩa Mác - Lênin, vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn.

Trong công cuộc đổi mới, Đảng ta nhận thức rất rõ đổi mới không có nghĩa là xa rời mà là nhận thức đúng, vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh. Thực tiễn đã cho thấy, nếu mơ hồ, dao động về tư tưởng thì sẽ lúng túng, thậm chí sai lầm trong hoạch định chủ trương, đường lối, rối loạn trong tổ chức và thất bại trong hành động. Vì thế, kiên định và vận dụng sáng tạo, linh hoạt chủ

nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh là vấn đề có tính nguyên tắc đối với Đảng ta. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Học viện Chính trị Công an nhân dân (2015). *Kiểm yếu Hội thảo khoa học “Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng trong lực lượng Công an nhân dân hiện nay”*.
- [2] Đặng Vũ Hoạt - Nguyễn Hữu Hợp (2014). *Giáo trình Giáo dục học*. NXB Đại học Sư phạm.
- [3] Hội đồng Lý luận Trung ương (2015). *Phê phán các quan điểm sai trái, bảo vệ nền tảng tư tưởng cương lĩnh, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Trương Giang Long - Nguyễn Trọng Đạo (2015). *Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng trong lực lượng Công an nhân dân hiện nay*. NXB Học viện Chính trị Công an nhân dân.
- [5] Phạm Việt Vượng (2000). *Giáo trình Giáo dục học*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.

Giáo dục ý thức pháp luật...

(Tiếp theo trang 81)

Từ đó, xây dựng một hệ thống các chính sách phù hợp để bảo tồn và phát huy giá trị, hạn chế tác động tiêu cực.

Thứ hai, tổ chức giáo dục các giá trị truyền thống cho giới trẻ, đặc biệt là người Thái, ở các vùng dân tộc Thái nên có các chuyên đề giáo dục ý thức pháp luật lồng ghép vào trường học thông qua sinh hoạt hướng nghiệp, giáo dục công dân.

Thứ ba, xây dựng, khôi phục lại các thiết chế văn hóa cộng đồng, lễ hội truyền thống: Nhà sinh hoạt văn hóa cộng đồng, *hạn khuông*...

Thứ tư, giáo dục cho thế hệ trẻ dân tộc Thái ý thức, tinh thần tự tôn, tự hào dân tộc với phương châm tìm hiểu, bảo tồn và phát huy giá trị truyền thống của dân tộc, vừa là trách nhiệm vừa là quyền lợi của mỗi người. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Ngô Đức Thịnh - Cẩm Trọng (2003). *Luật tục Thái ở Việt Nam*. NXB Văn hóa dân tộc.
- [2] Bộ Luật Hình sự (2016). NXB Tư pháp.
- [3] Vì Văn Sơn (2015). *Luật tục người Thái và sự vận dụng trong quản lý nhà nước đối với cộng đồng người Thái ở các tỉnh Bắc Trung bộ Việt Nam*. Luận án tiến sĩ Luật học, Hà Nội.
- [4] Hoàng Trọng Vĩnh (2006). *Mối quan hệ giữa pháp luật với phong tục, tập quán trong điều chỉnh các quan hệ xã hội ở nước ta hiện nay*. Luận án tiến sĩ Luật học, Hà Nội.
- [5] Đào Duy Anh (1951). *Việt Nam văn hóa sử cương*. NXB Bốn phương, Sài Gòn.

Về việc tích hợp mục tiêu...

(Tiếp theo trang 87)

động và sáng tạo. Sử dụng HĐTĐ để tích hợp mục tiêu GDMN, tạo nền tảng ban đầu cho việc thực hiện quan điểm tích hợp trong giáo dục nói chung, GDMN nói riêng sẽ đáp ứng yêu cầu trên của GD-ĐT. Quan niệm, cách thức tích hợp mục tiêu giáo dục trong HĐTĐ của trẻ cần được giảng viên sư phạm MN, giáo viên MN, các nhà quản lý GDMN quan tâm nghiên cứu và chủ động, sáng tạo vận dụng vào thực tiễn GDMN, nhằm tạo ra bước đột phá, làm thay đổi diện mạo GDMN, đáp ứng yêu cầu của đất nước ta trong việc đào tạo nguồn nhân lực hiện nay. □

Bài báo là Sản phẩm đề tài B 2016-SPH-10.

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016). *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. Văn phòng Trung ương Đảng.
- [2] Kolb D. (1984). *Experiential Learning: experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- [3] Xavier Roegiers (1996). *Khoa sư phạm tích hợp hay làm thế nào để phát triển các năng lực ở nhà trường*. NXB Giáo dục.
- [4] Bộ GD-ĐT (2009). *Chương trình giáo dục Mầm non*, ban hành kèm theo Thông tư số 17/2009/TT-BGDĐT ngày 25/7/2009 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT.
- [5] Phạm Văn Lập (1998). *Phát triển chương trình đào tạo - một số vấn đề lý luận và thực tiễn*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.